

Människoben som användes vid jakt och fiske.

I min ungdom bodde här i Jät en klok gubbe som kallades "Trafjen". Han lärde mig en gång att använda ben av människor, då jag var ute på jakt och fiske. Jag var emellertid rätt svivlande och skeptisk, när det gällde vidskapelser och andra övernaturliga saker och betraktade det som nonsens. Emellertid ville jag göra som han lärt mig för att kunna bevisa att det var humbug. Jag tog alltså på kyrkogården en benknosa en onsdagskväll (den skulle egentligen tas en torsdagsnatt) och band den på min bösspipa.

Jag hade den sedan i ^{flera} tre veckor vid jakten men utan synbar verkan. Jag hade inte bättre tur med jakten under den tiden än annars. Inare svårkom. Till yster-

mera visso hade jag också en benknota
i fickan. Men det var det samma. Kärav ser
man således att det var humbug.

Kar man lånat ben på kyrkogården så
måste man emellertid lämna tillbaka den
på en bestämd dag, ty annars skulle man
bli hemsökt av spöken. Men inte heller
detta höll streck, ty jag hade kvar be-
nen hela tre veckor efter den dag då jag
lovat lämna den tillbaka, utan att något
särskilt övernaturligt inträffade. Vid ett
tillfälle då jag kom förbi kyrkogården
kom jag att tänka på att kastarna mås-
te återställas. Då kastade jag helt vards-
löst in dem över muren och ropade:
"Tack för lånet!" — Något int vederfors
mig emellertid ej för denna hädiska utmaning.

I Hörby i Skatelöv bodde förr en klok
quinna som gemenligen kallades Kloka Anna.
Sin övernaturliga förmåga hade hon fått
av sin mor, som i sin tur fått den av
en vit orm (huggorm), som hon slagit en
söndag, när prästen predikade. Denna
orm hade hon kokat och druckit spa-
det. Endligt en annan uppgift skall
dottern Anna ha fått sin klokskap där-
genom att hon, när modern höll på med
att koka ormen, doppade fingret i
spadet i ett oberakat ögonblick och
därigenom även gjort det odugligt för
modern.

Kloka Anna kunde bevisligen släta
lidrädda bortkomna saker. En lagver-
kare på Lidhem blev en gång av med

ett ur. Han trodde att det blivit stulet och då fanns ingen annan utväg än att gå till Kloka Anna. Denna sade emellertid genast att klockan ej var stulen utan att den var tappad. Han beskrev t. o. m. stället var klockan fanns och när ägaren letade där, hittade han sin klocka.

Då man kom till Kloka Anna i dylika ärenden, borde man helst visa ett klädplagg, som man haft på sig om natten.

Bengla - Tilda i Yät hade förmågan att se i framtiden, isynnerhet kunde hon se när folk skulle dö. Jag hade förresten själv en dotter, vars död hon föutsade. Det var så att min hustru en sommarlag

låg på klappbryggan vid ån och klappa-
de kläder tillsammans med Bengta-Tilla.
Då kom min 6-åriga dotter Ingeborg spring-
ande ned till dem, och B.-T. sade då:
"Stackars lilla rara Ingeborg, som inte får
leva längre, men det är kanske bäst
att du får gå bort från denna syndiga
värld." — "Hå du pratar, människa," sa
då Ingeborgs mor. — "Jo, jag vet be-
skämt att hon skall dö, ty det har jag
själv sett. Jag såg en ängel som körde
hennes likvagn, och den drags av vita
hästar." — "Endast tre dagar därefter
var flickan död."

Karl Ek, en dagsverkare på Lidhem har
förmågan att se liklag. Det händer

rätt ofta när man är ute tillsammans
med honom, att han säger: "Flytta Er!
Flytta Er!"

Skuda-Daniel, var en bekant få-doktor
i Urshult. Han hade särskild förmåga
att handskas med kreatur. Om en ock
blivit vild och skrämt, behövde
han bara komma och höra vid honom
för att få honom lugn och snäll igen.

— Han hade också förmågan att stämma
blod och detta gjorde han f. o. m. från
långt avstånd alltså utan att behöva
vara närvarande hos patienten.

Jonas på Lugnet, som dog någon gång mellan 80- och 90-talen, brukade rätt flitigt gå årsgång. När man gick årsgång fick man underkasta sig att tre dagar förut ej tala med någon människa och ej se eld av något slag. Under själva gången skulle man vara fastande och legande och ej se sig tillbaka. Helst skulle man vara ensam, men sällskap med rykten var ej förbjudet. Man hade att passera tre kyrkor och det skulle ske under julfakten. Resultatet av årsgången blev att man fick förmåga att se vad som skulle ske i framtiden. Denna förmåga fick man dock ej förrän efter 3 år.

Ovannämnde Jonas upphörde till slut

att gå ärsgång på grund av hans Katrin
förbjöd det, och förresten fick han själv
helt plötsligt avsmak för det. Det var
nämmligen så han en gång under små
ärsgångsvandringar mötte ett stort
halvulds draget av råttor. (Det var borta
vid Väckelsångs kyrka.) Han ville skämta
med ekipaget och bad att få åka
med och det fick han gärna. Han
hade emellertid knappt hunnit sätta
sig upp på lasset förrän Jonas och hela
klassen hux flux flög iväg till Kärads-
skogen. Denna ligger mellan Lirkö och
Torne. Jonas fick gå ungefär fem mil
för att komma hem. Efter den betän-
slutade han att gå ärsgång.

Sund

Thimmarakt 2d

3606

Uppm. S. Gertling

Br. Aug. Strömberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

7. 1860

Jät

När man blev hastigt illamående, då
man var ute i terrängen kunde det
bero på att man blivit träffad av
Odens pilav. Det fanns nämligen något förr,
som man kallade Odens jakt. Denna kunde
man inte se men väl höra. Man tänkte
sig att Odan stormade fram genom luften
med sin jägarskara och sina hundar. Vid
sådant tillfälle hörde man hur det ylade
och tjöt i luften. Då fick man lov att
kunna kasta sig på marken för att ej bli
träffad av Odens pilav, ty jakten kunde gå
rätt nära marken. En kätting här i Jät
berättade sådana, som blivit skräddade av Odens
pilav, på att hon sköt över dem med
9 st. pinnar av al. Därvid användes en
särskild panna som patienten skulle eftersäga.